

Innst. S. nr. 323

(2000-2001)

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 44/2001 og 45/2001 av 30. mars 2001 om endring av vedlegg IX i EØS-avtalen (direktiver om elektroniske penger)

St.prp. nr. 85 (2000-2001)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Bakgrunn

EØS-komiteen vedtok 31. januar 2001 å endre EØS-avtalens vedlegg IX om finansielle tjenester, til også å omfatte europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/46/EF av 18. september 2000 om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger, og om tilsyn med slik virksomhet, og europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/28/EF av 18. september 2000 om endring av direktiv 2000/12/EF om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som kredittinstitusjon (direktiver om elektroniske penger).

Formålet med de to direktivene er å gi bestemmelser for utstedere av elektroniske penger. Elektroniske penger er definert som pengeverdi representert ved et krav på utstederen og som er lagret på en elektronisk innretning, utstedt mot betaling av et beløp ikke mindre enn den verdi som utstedes og akseptert som betaling av foretak andre enn utstederen.

Direktiv 2000/46/EF gir regler for utstedere av elektroniske penger, mens direktiv 2000/28/EF endrer definisjonen av "kredittinstitusjon" i direktiv 2000/12/EF (bankdirektivet), slik at institusjoner som utsteder elektroniske penger i henhold til direktiv 2000/46/EF også faller inn under definisjonen av "kredittinstitusjon".

Ettersom gjennomføring i norsk rett krever lovendring, ble EØS-komiteens beslutning fattet med forbehold om Stortingets samtykke, i samsvar med Grunnlovens § 26, 2. ledd og EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1.

EØS-komiteens to beslutninger, europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/46/EF og europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/28/EF i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

Det er i kap. 2 og 3 i proposisjonen redegjort nærmere om direktivene og om beslutningen i EØS-komiteen.

Forholdet til norsk rett

Adgangen til å utstede e-penger for andre enn banker er ikke særskilt regulert i norsk rett. Etter Finansdepartementets vurdering krever gjennomføring av direktivene dermed lovendring.

I utgangspunktet antas det at utstedelse av e-penger i direktivets forstand ikke rammes av bankenes innskuddsmonopol, men dette må vurderes konkret for det enkelte system. Videre kan det ikke utelukkes at e-pengesystemer vil kunne omfattes av finansieringsvirksomhetsloven av 10. juni 1988 nr. 40. Telenor AS har konsesjon etter finansieringsvirksomhetsloven til å drive et system som har visse likhetstrekk med direktivets e-pengesystemer (Telenor Link AS - system for forskuddsbetaling av internetthandel).

Banklovkommissjonen har i NOU 1998: 14 foreslått at andre enn finansforetak skal kunne utstede pengekort eller annet bevis for vanlig kjøpekraft dersom kjøpekraften i kortet ikke overstiger 1 000 kroner, eller et høyere beløp fastsatt av Kongen, og kortet ikke er knyttet til kontoavtale. Forslaget innebærer at det ikke stilles krav til konsesjon eller tilsyn og at små e-pengeforetak ikke skal omfattes av reguleringene i lov om finansforetak. Dette forslaget samsvarer på visse punkter med direktivene, men det foreligger også grunnleggende ulikheter. Direktivene legger opp til særregulering av e-pengeinstitusjoner som sådan, med delvis harmonisering med direktiv 2000/12/EF (bankdirektivet), og mulighet for visse unntak for små systemer. Etter direktivene vil da reglene i bankdirektivet om krav til konsesjon, minimumskapital, tilsyn m.v. som hovedregel gjelde for e-pengeinstitusjoner.

Direktiv 2000/46/EF innebærer også krav om at hvitvaskingsreglene skal gjelde for utstedere av elektroniske penger. Hvitvaskingsreglene er i norsk rett gjennomført i finansieringsvirksomhetsloven § 2-17. Det

må vurderes om det er behov for endringer av virkeområdet for denne bestemmelsen.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Gjennomføring av direktivene i Norge innebærer regulering av hittil uregulert virksomhet. Dette modifiseres av at utstedelse av e-penger grenser opp mot, og etter omstendighetene vil kunne utgjøre, virksomhet som reguleres av lovgivningen for banker og finansieringsforetak. Det vises til omtalen av dette i avsnitt 4 ovenfor. Det antas at regulering av virksomheten vil gjøre forholdet til gjeldende regulering av bankvirksomhet (innskuddsmonopolet) og annen finansieringsvirksomhet klarere.

Det vil være naturlig at den offentlige forvaltningen og tilsynet med e-pengeinstitusjonene legges til Kredittilsynet. Administrasjonen av ordningen vil særlig omfatte konsesjonsbehandling, dokumentbasert og stedlig tilsyn, oppfølging av regelbrudd mv., samt forvaltning av relevant regelverk. Dette vil antakelig forandre en begrenset økning i Kredittilsynets ressursbruk. Det kan på denne bakgrunn bli nødvendig med en tilsvarende økning i Kredittilsynets budsjettmidler. Det faktiske behovet vil blant annet avhenge av omfanget som slik virksomhet får i Norge.

Konklusjon og tilråding

En innlemmelse av direktivene i EØS-avtalen vil få betydning for bankene ved at utstedelse av elektroniske penger vil få en særskilt regulering, og ved at banker som måtte planlegge utstedelse av e-penger vil kunne få konkurranse fra andre foretak som starter opp slik virksomhet.

Finansdepartementet tilrår at direktiv 2000/46/EF om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger, og om tilsyn med slik virksomhet, og direktiv 2000/28/EF om endring av direktiv 2000/12/EF om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som kredittinstitusjon, innlemmes i

EØS-avtalen uten særskilte tilpasninger. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Erik Dalheim, Grethe G. Fossum, Britt Hildeng, Ottar Kaldhol, Torstein Rudihagen og Signe Øye, fra Kristelig Folkeparti, Valgerd Svarstad Haugland, Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørfohn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og representanten Steinar Bastesen, slutter seg til Regjeringens forslag om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 44/2001 og 45/2001 av 31. januar 2001 om endring av vedlegg IX til EØS-avtalen (direktiver om elektroniske penger).

3. Uttalelse fra utenrikskomiteen

Utkast til innstilling ble sendt utenrikskomiteen til uttalelse 5. juni 2001. Utenrikskomiteen har i brev 6. juni 2001 uttalt at den ikke har merknader til utkastet.

4. Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 44/2001 og 45/2001 av 31. januar 2001 om endring av vedlegg IX til EØS-avtalen (direktiver om elektroniske penger).

Oslo, i finanskomiteen, den 7. juni 2001

Dag Terje Andersen
leder

Øystein Djupedal
ordfører

Siv Jensen
sekretær